

Program neve:

Natúrpark létrehozásának kezdeményezése a Kapos Tolna megyei szakasza mentén és a Tolnai-Hegyhát térségében

A program indokoltsága:

Dombóvár Város Önkormányzata 2015-ben felülvizsgáltatta Dombóvár Város Természetvédelmi Alaptervét. Az Alaptervben – külön kezdeményezésünkre – bemutatásra kerültek azok a táji léptékű, közösségi alapú kezdeményezések is, amelyek Európában és hazánkban is jelentős eredményeket hoztak a természeti-táji örökség megőrzésében és fenntartható módon történő hasznosításában. Az Alapterv egyik javaslata natúrpark létrehozását javasolta városunk térségében.

A natúrparkok olyan táji léptékű, közösségi alapú kezdeményezések, amelyek keretében a tájban élő helyi közösségek tagjai – legyenek akár magánszemélyek, gazdálkodók, civil szervezetek, önkormányzatok vagy országos hatáskörű szervezetek térségi képviselői – közös céljaik megtalálása és elérése érdekében működnek együtt. Közös feladatuknak tekintik az érintett tájakhoz, a szülőföldjükhöz való kötődés erősítését, mindazt az együttműködést, ami jó alapot biztosíthat a természeti-táji örökség olyan módon történő hasznosítására, hogy az még az utódok számára is biztosítsa az egészséges környezetet, az értékekben gazdag, élő és élhető tájat, a vidéki közösségek megmaradását, megerősödését mind lelki, mind gazdasági értelemben. Jelenleg az országban 9, a természetvédelemért felelős miniszter által elismert natúrpark működik (Írottkő Natúrpark, Vértesi Natúrpark, Sokoró–Pannontáj Natúrpark, Cserhát Natúrpark, Szatmár-Beregi Natúrpark, Hét patak gyöngye Natúrpark, Gerecse Natúrpark, Koppányvölgy Natúrpark, Körösök Völgye Natúrpark). A névhasználati címmel rendelkező natúrparkok mind az ország területének, mind településállományának 6,5%-ára terjednek ki.

A natúrpark nem egy természetvédelmi kategória, hanem sokkal inkább egy értékalapú térségfejlesztési modell. A natúrparkok társadalmi támogatottságában fontos szerepet játszik az a komplex megközelítés, ami a táji örökség védelme mellett annak fenntartható módon történő hasznosítását is kiemelten kezeli. A helyi közösségekkel együttműködve és a helyi közösségek érdekét maximálisan figyelembe vevő örökségalapú térségfejlesztés valós perspektívát jelent vidéki közösségeink számára. A natúrparkok e táji léptékű, közösségi alapú együttműködéshez szükséges kereteket biztosítják térségi szinten. A natúrparki térségek fejlesztése érdekében az elmúlt években országos szervezetek fogtak össze, és a tervek között – külföldi minták (pl. Ausztria, Franciaország, Németország) alapján – szerepel az országos szintű finanszírozási „láb” megteremtése is.

A natúrparki névhasználati címet – a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján – a **természetvédelemért felelős miniszter adományozza. A cím**

odaítélésnek feltétele egy natúrparki szakmai háttér tanulmány, s annak részeként egy fejlesztési koncepció összeállítása és térségi szintű elfogadása. A gyakorlati tapasztalatok alapján a tanulmány összeállítását célszerű egy, a natúrparki közösség létrehozását, a natúrparki tudat kialakítását célzó műhelysorozat megszervezésével és lebonyolításával összekapcsolni, ami nagyban segíti a fejlesztési koncepcióban rögzítettek végrehajtását.

A tervezett natúrpark létrehozásában Dombóvár Város Önkormányzata kezdeményező, a natúrparki fejlesztések megvalósításában koordináló szerepet kíván betölteni, helyet adva a natúrparki munkaszervezetnek is. Natúrparki kezdeményezésünk eredményesen járulhat hozzá ahhoz, hogy térségünk olyan értékörző és értékteremtő mintatérssé váljon, ahol közösségeink táji léptékű együttműködésének eredményeként komplex értékszempléleten alapuló helyi-térségi fejlesztések valósulnak meg, az élő és élhető táj magas életminőséget biztosít a Kapos mentén és Hegyháton élők számára, natúrparki közösségeink pedig aktívan részt vesznek természeti és táji örökségük megőrzésében és értékalapú fejlesztésében. A közeljövőben várhatóan célzott hazai és Európai Uniós pályázati források lesznek elérhetőek a natúrparkok számára. A Dombóvár környékén tervezett natúrpark számára kiemelt jelentőségű lehet, hogy környékünkön további két natúrpark működik (Hét patak gyöngye Natúrpark és Koppányvölgy Natúrpark), ami jó alapot biztosít egy térségi szintű összefogásra, Európai Uniós pályázati programokon való közös részvételre.

A program szakmai tartalma, szakaszai, ütemezése:

1. szakasz:

<i>Programelem</i>	<i>Ütemezés</i>
A Kapos-hegyháti Natúrpark szakmai előkészítése, tervezése (szakirodalmi feldolgozás és terepi bejárások)	<i>2016. november 1. – 2017. január 31.</i>
Potenciális natúrparki partnerekkel való szakmai egyeztetéseken való részvétel	
A Kapos-hegyháti Natúrpark megalapozó szakmai háttér tanulmányának (helyzetfeltárás) elkészítése	
Natúrparki szakmai műhely és tájséta szervezése és lebonyolítása (összesen 2 alkalom)	

A program első szakaszában egyeztetések és terepi bejárások keretében előkészítjük a tervezett natúrparkot. Az egyeztetések során véglegesedik a natúrpark területe. Az előkészítés kiemelt feladata a natúrparki értéktár elkészítése, valamint a leendő natúrparki települések közötti gyalogos és kerékpáros kapcsolatok feltárása, különös

tekintettel a Hegyhát kiterjedt, turisztikai szempontból feltáratlan erdővel fedett dombsági térszínére. Az előkészítés részét képezi a két közeli natúrparkkal (Hét patak gyöngye Natúrpark és Koppányvölgy Natúrpark) történő egyeztetés is, ami mind a tervezett natúrpark lehatárolása, mind a jövőbeni együttműködések lehetőségeinek a feltárása miatt is fontos.

Kiemelt figyelmet fordítunk a helyi lakosság bevonása, a natúrparkok feladatának és jelentőségének érdekeltekkel történő megismertetésére, a natúrparki tudatosság kialakítására. A közösségi tervezés eszközrendszerét alkalmazva a szakértői előkészítést követően terepi programok („natúrparki tájséták”) és szakmai fórumok („natúrparki esték”) szervezésével vonjuk be az érdeklődőket. A fórumok tapasztalatait a későbbiekben beépítjük a natúrparki szakmai háttér tanulmányba.

2. szakasz:

<i>Programelem</i>	<i>Ütemezés</i>
A natúrparki fejlesztési koncepció elkészítése	2017. február 1. – február 28.
Natúrparki szakmai műhely és tájséta szervezése és lebonyolítása (összesen 2 alkalom)	

A program második szakaszában a terepi előkészítés és helyzetfeltárás alapján elkészül a natúrparki fejlesztési koncepció, amely a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai, illetve „A magyarországi natúrparkok szakmai koncepciója” szerint a natúrparki névhasználati cím megszerzésének a feltétele.

A program második szakaszában a natúrparki tájséta- és szakmai fórum-sorozat lebonyolításával folytatódik a natúrparki közösségépítési folyamat is.

A fenti ütemezéssel 2017 tavasz elejére elkészülnek azok a szakmai anyagok, amelyek alapján még a tavasz folyamán hivatalosan is kezdeményezhető a natúrparki névhasználati cím megszerzése.

Költségvetés:

- 1. szakasz: 1 millió Ft + ÁFA
- 2. szakasz: 1 millió Ft + ÁFA
- Összesen: **2,0 millió Ft + ÁFA**